

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 15 kwietnia 2011 r.

**Pani
Tamara Łapińska
p.o. Dyrektora Gimnazjum Nr 1
im. ppłk. Stanisława Nilskiego - Łapińskiego
w Łapach**

LBI-4101-25-08/2010
P/10/190

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Gimnazjum Nr 1 im. ppłk. Stanisława Nilskiego - Łapińskiego w Łapach, zwanym dalej „*Gimnazjum*”, kontrolę realizacji zadań w zakresie zapobiegania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży szkolnej w latach 2009-2011 (do zakończenia kontroli NIK).

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym 15 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gimnazjum w zakresie objętym kontrolą. Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- podejmowanie działań diagnozujących problem nadwagi i otyłości,
- uwzględnienie zadań z zakresu przeciwdziałania nadwadze i otyłości w *Szkolnym programie wychowawczym* i *Szkolnym programie profilaktyki*,
- prowadzenie działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży.

1. W Gimnazjum podejmowano działania diagnozujące problem nadwagi i otyłości wśród uczniów. Pielęgniarka szkolna systematycznie przeprowadzała testy przesiewowe,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

dokonywać pomiaru masy ciała i wysokości, w tym współczynnika BMI². Zgodnie z wymogami określonymi w załączniku Nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej³ badaniami objęto wszystkich uczniów klas pierwszych, tj. w latach szkolnych 2008/2009-2009/2010 kolejno 207 i 188 uczniów oraz dodatkowo - na koniec I semestru roku szkolnego 2010/2011 - 76 uczniów klas drugich (w szczególności zagrożonych nadwagą i otyłością). W latach szkolnych 2008/2009 - 2010/2011 problem nadwagi i otyłości zdiagnozowano odpowiednio u 17, 21 i 8 uczniów, co stanowiło od 8% do 11% przebadanych uczniów i 3% ogółu uczniów szkoły. Młodzieży przekazywano kartę badania profilaktycznego z kompletem testów przesiewowych i kierowano do lekarza rodzinnego.

2. Do procesu dydaktyczno-wychowawczego wprowadzono problematykę przeciwdziałania nadwadze i otyłości wśród uczniów. Na lata szkolne 2008/2009 - 2010/2011 opracowano programy wychowawcze i profilaktyczne, promujące zasady zdrowego stylu życia i odżywiania oraz rozwijające umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu. Uwzględniono w nich program profilaktyczno-edukacyjny *Trzymaj formę*, którego nadrzędnym celem było kształtowanie prozdrowotnych nawyków poprzez promocję zdrowego stylu życia, uczestnictwo w ćwiczeniach fizycznych kształtujących prawidłową sylwetkę, organizację wycieczek i konkursów (np.: *Ruch to zdrowie, każdy się o tym dowie*, *Silacze naszej szkoły*, *Poetycko o zdrowiu*, *Piramida zdrowego żywienia*, *Trzymaj formę z matematyką*, *Potrawy z różnych stron świata*). W programie profilaktyki przewidziano również akcję *Szklanka mleka*, w której uczestniczyło w latach szkolnych 2008/2009-2010/2011 kolejno 126, 114 i 78 uczniów tj. odpowiednio 19%, 19% i 14% ogółu uczniów szkoły.
3. W Gimnazjum stworzono warunki do podejmowania działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem nadwadze i otyłości u młodzieży oraz prowadzono edukację mającą na celu wytworzenie u uczniów prawidłowych nawyków żywieniowych i promujących zdrowy styl życia. Analiza przeprowadzona na podstawie sześciu klas poziomu „A” i „B” z 32 oddziałów klasowych w roku szkolnym 2008/2009, 29 - w roku szkolnym 2009/2010 oraz 27 – w roku szkolnym 2010/2011 wykazała, że w Gimnazjum zrealizowano 84 godziny zajęć lekcyjnych dotyczących zdrowego stylu życia (np.: *Czy wiesz co jesz?*, *Zasady zdrowego odżywiania*, *Otyłości powiedz NIE*). W ramach

² Body Mass Index.

³ Dz. U. Nr 139, poz. 1139 ze zm.

zajęć pozalekcyjnych w latach szkolnych 2008/2009 – 2010/2011 (do rozpoczęcia kontroli) zrealizowano: 26 godzin na temat programu *Trzymaj formę*; 1.258 godzin zajęć sportowych i turystyczno-krajoznawczych (w tym konkursy i wycieczki w ramach programu *Znam, wiem, potrafię – podniesienie jakości oświaty na terenie gminy Łapy*); 463 godziny zajęć w szkolnych kółkach sportowych, 135 godzin na basenie w ramach projektu *Każdy pływać może*, zorganizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem *Szansa dla Gimnazjum w Łapach* (środki na ten cel w wysokości 19.500 zł Gimnazjum pozyskało od Stowarzyszenia). W zajęciach sportowych w czasie ferii zimowych (w tym w rekreacyjnych, lekkoatletyce, siatkówce, koszykówce) uczestniczyło ogółem 187 uczniów, w tym 110 w roku szkolnym 2009/2010 i 77 w roku szkolnym 2010/2011, co stanowiło odpowiednio 18% i 14% uczniów szkoły.

W Gimnazjum podjęto działania w zakresie wdrażania *Karty żywienia i aktywności fizycznej dzieci i młodzieży*⁴, w tym: zainteresowanym uczniom zapewniono możliwość korzystania z żywienia w stołówce szkolnej, udostępniono infrastrukturę szkolną tj. trzy sale gimnastyczne oraz kompleks boisk sportowych, zapewniono racjonalne posiłki i napoje, zaś przy układaniu jadłospisów wykorzystywano zasady zdrowego żywienia⁵. Zadania z zakresu żywienia i aktywności fizycznej były realizowane przez personel legitymujący się odpowiednimi kwalifikacjami merytorycznymi. Jednakże w sklepiku szkolnym sprzedawane były produkty o niskiej wartości odżywczej takie jak: słodkie napoje gazowane, słodkie, słodkie bułeczki. W związku z przystąpieniem Gimnazjum do programu *Trzymaj formę*, na prośbę Pani Dyrektor wycofano ze sklepiku chipsy i coca-colę.

4. Z analizy ankiet przeprowadzonych wśród 61 z 65 nauczycieli Gimnazjum wynika m.in., iż 70% z nich nie jest przygotowana do informowania rodziców o zagrożeniu ich dziecka nadwagą i otyłością oraz udzielania porad uczniom i rodzicom w tym zakresie.

⁴ Dokument opracowany w 2007 r. na potrzeby szkół jako jedno z zadań *Programu zapobiegania nadwadze i otyłości*, opublikowany na stronach internetowych Rzecznika Praw Obywatelskich.

⁵ Zawarte w dwóch monografiach *Zasady prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży oraz wskazówki dotyczące aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia* oraz *Obiady szkolne z uwzględnieniem zasad Dobrej Praktyki Higienicznej oraz systemu HACCP dla posiłków szkolnych*.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o rozważenie uwzględnienia w ramach organizacji doskonalenia nauczycieli problematyki dotyczącej zapobiegania nadwadze i otyłości.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosku lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku, lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR